

Haagse Vogelbescherming

Jaarverslag 2017

Ereleden

Dr. A. Schierbeek; P. Meyburg; Dr.Ir. J.E. Carrière; S.G.A. Doorenbos; J.P. Strijbos; H. van Dongen; W.M. Lans; A. van der Laan; J. Rijnveld; H.G. Bolten; mevr. F.J. Bolten-Hinrichs; A.J. Renes; M.H. de Groot; mevr. M.A. de Groot-van Hoogezand (allen overleden).
F.H.C. Hoogerhoud (sinds 1999)
T.P.J. Loorij (sinds 2010)

Bestuur per 31-12-2017

Hans Elders (voorzitter)
Jeroen Melcherts (kandidaat secretaris)
Rob de Jong (penningmeester)
Peter Leyenaar (lid)
Rogier Mos (lid)
Frits IJzendoorn (lid)
John Woudstra (lid)

Postadres Haagse Vogelbescherming (HVB)

Heliotrooplaan 15, 2555 MA Den Haag

Ledenadministratie en boekhouding

Rob de Jong
e-mail: hvbledenadm@gmail.com
IBAN: NL49 INGB 0000 275200

Contributie

leden € 15,- per jaar
jeugdleden tot en met 16 jaar gratis
lidmaatschap voor het leven: eenmalig € 250,-

Alarmnummers milieuzaken

Voor spoedeisende zaken als kappen en snoeiwerkzaamheden in de broedtijd

Den Haag noord:
Adri Remeus, T: 06 - 53 425 602
Den Haag centrum:
Frederik Hoogerhoud, T: 06 - 41 271 531
Den Haag zuidwest:
Ruud van der Waard, T: 06 - 47 460 159
Leidschendam-Voorburg:
Martin van de Reep, T: 06 - 55 781 030

Algemene informatie

info@haagsevogels.nl
www.haagsevogels.nl

Vogelopvang De Wulp

Heliotrooplaan15, 2255 MA Den Haag
T: 070 - 323 15 68
info@vogelopvangdewulp.nl
www.vogelopvangdewulp.nl

Inhoud

Terugblik door het bestuur	3
Financiën	4
Toelichting op de balans en exploitatie-rekening 2017.....	5
Ledenadministratie	6
Postmaster.....	6
Verenigingsblad De Wulp	7
Commissie Excursies en Lezingen (CEL).....	8
Vogelopvang De Wulp.....	10
Commissie Veldwerk.....	12
Commissie Inventarisatierapport.....	14
Project ringen ooievaars	15
Project MUS (Meetnet Urbane Soorten).....	18
Samenstelling commissies per 31 december 2017	19
Uitnodiging Algemene Ledenvergadering op 11 april 2018	20

Foto's omslag (van boven naar beneden):

1. Met de CEL op excursie
(foto Muriël Kommer)
2. Soeppauze tijdens een werkdag in de André van der Laantuin
(foto Boudewijn Schreiner)
3. Jonge ooievaars geringd
(foto Larissa Bakker)
4. Gewonde dodaars knapt op in De Wulp
(foto Sharon Lexmond)
5. Gierzwaluw bijna klaar om uit te vliegen
(foto Sharon Lexmond)

Terugblik op 2017 en aandachtspunten bestuur

Allereerst moet worden vastgesteld dat het werk in de vele commissies ondanks een aantal bestuurlijke veranderingen in de afgelopen twee jaar, volop is doorgegaan. U zult zien dat in dit jaarverslag het werk van de commissie Veldwerk, de CEL en dat van de commissie Inventarisaties tot mooie resultaten heeft geleid. De activiteiten in het kader van het Ooievaarsproject en het Meetnet Urbane Soorten – MUS – mogen er eveneens zijn. Ook in Vogelopvang De Wulp wordt harder gewerkt dan ooit. Er worden voortdurend nieuwe initiatieven ont-plooid.

Met plezier hebben we geconstateerd dat na een jarenlange daling van het aantal HVB-leden er nu een eind is gekomen aan die verontrustende terugloop. We durven zelfs voor de komende jaren een lichte groei te voorspellen. De financiële situatie is dankzij een aantal legaten en onze begrotingsdiscipline zeer rooskleurig te noemen. Er is een behoorlijke reserve opgebouwd en het bestuur heeft met dat in het achterhoofd, het aantal betaalde medewerkers in de Vogelopvang De Wulp op twee fte's durven te brengen. Als u bedenkt dat er in het afgelopen jaar meer dan 8600 vogels zijn opgevangen, is dat geen luxe te noemen. Maar het moet gezegd: zonder de inzet van de vele vrijwilligers die zich bekommeren over het lot van zieke of gewonde vogels, zou het niet kunnen.

De HVB is het afgelopen jaar een aantal malen op een positieve manier in het nieuws geweest. De viering van het 90-jarig bestaan van de Dr. Abraham

Schierbeektuin is uitvoerig in de media terecht gekomen. Ons verenigingsblad de Wulp kon een aantal oude en nieuwe redacteurs verwelkomen en groeit in omvang en wordt – het is aan u om dat te beoordelen – steeds aantrekkelijker. Het bestuur maakt verder werk van het aanhalen van de banden met Vogelbescherming Nederland, een aantal gelijkgezinde groene organisaties in Den Haag en met de gemeentelijke en provinciale overheid. We werken actief aan het binnen de vereniging dichterbij elkaar brengen van 'vogelverzorgers' en 'veldexperts'. Er is een flink aantal leden dat veel expertise heeft opgebouwd in het veld. Naar ons oordeel ligt in de combinatie van onze activiteiten in Vogelopvang De Wulp en in die van de HVB-ornithologen, de kern van een brede vereniging. Een HVB die activiteiten ontplooit die onze vogels ten goede komen, die aantrekkelijk is voor natuurvrienden en die op basis van haar expertise en activiteiten een goede gesprekspartner is voor b.v. de gemeente Den Haag en andere organisaties. Het kleine aantal jeugdleden blijft een punt van zorg. Net als de voortdurende aanvallen op 'het groen', op de leefgebieden van onze vogels. Tegen de voortdurende inperking daarvan maken we samen met andere organisaties bezwaar. En binnen de Jeugdcommissie worden plannen gesmeed om kinderen in de basisschoolleeftijd te interesseren voor vogels en – samen met anderen – de natuur in te krijgen. De kinderen van nu zijn tenslotte de vogelbeschermers van de toekomst.

Hans Elders,
voorzitter HVB

Financiën

EXPLOITATIEREKENING	2018	2017	2017	2016
	Begroting	Realisatie	Begroting	Realisatie
Baten				
Contributies (incl. extra bijdragen)	18.000	18.708	16.500	18.290
Donaties (vogelopvang)	9.500	14.705	9.500	17.209
Legaten, erfstellingen, schenkingen	45.000	332.776	105.000	58.552
Opbrengst vermogen	500	809	2.000	2.640
	73.000	366.999	133.000	96.691
Lasten				
Organisatie	-3.000	-3.394	-4.000	-5.105
Publiciteit	-10.750	-11.440	-10.600	-10.057
CEL	-1.550	-1.587	-1.450	-1.573
Veldwerk	-3.400	-4.176	-3.400	-1.063
Exploitatie vogelopvang 'De Wulp'	-117.650	-117.694	-112.550	-105.521
	-136.350	-138.290	-132.000	-123.319
Saldo van baten en lasten	-63.350	228.709	1.000	-26.628
Toedeling van baten en lasten				
Vereniging				
Inkomsten (contributies, rente e.d.)	18.500	19.518	18.500	20.930
Uitgaven	-18.700	-20.596	-19.450	-17.799
	-200	-1.079	-950	3.132
Vogelopvang 'De Wulp'				
Inkomsten (donaties, vogelpot, acties)	9.500	14.705	9.500	17.209
Uitgaven	-117.650	-117.694	-112.550	-105.521
	-108.150	-102.989	-103.050	-88.312
Uitzonderlijke baten en lasten				
Erfstellingen, legaten, schenkingen	45.000	332.776	105.000	58.552
Resultaat Haagse Vogelbescherming	-63.350	228.709	1.000	-26.628
Resultaatbestemming				
toevoeging aan continuïteitsreserve		228.709	1.000	
onttrekking aan continuïteitsreserve	63.350			26.628
BALANS PER 31 DECEMBER		2017		2016
na resultaatbestemming				
Liquide middelen		886.542		656.320
Vorderingen en overlopende activa		2.962		5.022
Totaal activa		889.504		661.341
Continuïteitsreserve		879.842		651.132
Schulden en overlopende passiva		9.662		10.209
Totaal passiva		889.504		661.341

Toelichting bij de balans en de exploitatierekening

Mede dankzij een erfstelling aan vogelopvang De Wulp van ruim € 323.000 hebben wij het jaar 2017 met een positief resultaat van € 228.709 kunnen afsluiten. Ook de andere baten, met uitzondering van de opbrengst vermogen, zijn hoger uitgekomen dan begroot.

Aan de uitgavenkant zijn wat lichte overschrijdingen van de begroting waar te

nemen. Onder de post publiciteit heeft de restyling van de website extra geld gekost en is de folder 'Geen natuur zonder vogels!' terug te vinden. Overigens is deze folder op ruime schaal verspreid in onder andere de Vogelwijk en in Clingendael en heeft zo ook een aantal nieuwe leden opgeleverd. Bij Veldwerk heeft de inrichting van ons nieuwe vogelrustgebied Het Litoraal voor extra uitgaven gezorgd.

Vogelopvang 'De Wulp'	2018 Begroting	2017 Realisatie	2017 Begroting	2016 Realisatie
Baten				
Donaties	8.000	10.930	8.000	13.019
Vogelpot en overige acties	1.500	3.775	1.500	4.190
	<u>9.500</u>	<u>14.705</u>	<u>9.500</u>	<u>17.209</u>
Lasten				
Uitgaven t.b.v. vogels	-21.500	-23.242	-21.500	-19.588
Medewerkers en vrijwilligers	-63.000	-56.024	-58.000	-54.246
Overige kosten	-33.150	-38.428	-33.050	-31.686
	<u>-117.650</u>	<u>-117.694</u>	<u>-112.550</u>	<u>-105.521</u>

In 2017 waren, naast een groot aantal vrijwilligers, twee medewerkers in vaste dienst (1,68 FTE). Om te kunnen voldoen aan de wettelijke eisen van onder meer de Arbowet heeft het bestuur besloten het aantal uren van een van de medewerkers uit te breiden

naar een volledig dienstverband.

Het bestuur stelt voor het resultaat over 2017 en het begrote resultaat over 2018 toe te voegen c.q. te onttrekken aan de continuïteitsreserve.

	2018	2017	2016
Continuïteitsreserve stand per 1 januari	879.842	651.132	677.761
toevoeging		228.709	
onttrekking	-63.350		-26.628
stand per 31 december	<u>816.492</u>	<u>879.842</u>	<u>651.132</u>

Ledenadministratie

Stand van zaken per	31-12-2017	31-12-2016
Ereleden	2	2
Gewone leden	892	891
Familieleden	27	24
Lid voor het leven	30	30
Jeugdleden	8	8
Totaal	959	955

Mede dankzij een succesvolle ledenwerving middels huis aan huis verspreiding van de folder 'Geen natuur zonder vogels!' is het ledenbestand voor het eerst sinds jaren gelijk gebleven.

Rob de Jong

Postmaster

Het aantal binnengekomen berichten is lager dan vorig jaar, nl. 341. De meeste waren louter ter informatie. Een aantal vragen kon zelf beantwoord worden, andere werden doorgespeeld naar leden van de vereniging die meer expertise hebben op het gebied van de vraag.

Hieronder een samenvatting van de aard van de berichten:

Ingekomen berichten	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Nieuwsbrieven	95	92	97	106	114	99	40	30
Persberichten	30	32	43	48	35	31	14	7
Vragen	110	114	68	78	69	106	85	93
Ter informatie	205	180	228	250	210	255	258	211
Totaal	440	418	436	482	428	491	397	341

Enkele in het oog springende onderwerpen waren: ooievaar bouwt nest op de schoorsteen van een huis in Wassenaar; 'inbraak' door eksters in nestkastje met pimpelmeesjes; maaien slootkanten tijdens het broedseizoen i.o.v. gemeente Den Haag; 50 jaar Dr. Abraham Schierbeektuin; strandhuisjes bij Kijkduin; boomvalknest Valkenboskade blijft behouden.

Loes Loorij

Verenigingsblad De Wulp

In de loop van 2017 mocht de redactie een aantal nieuwe en oudgedienden als auteur begroeten: Klaas Tjoelker, Marco Simonis, Jeroen Melcherts en Floris de Boer. Zij schreven mooie verhalen. In 2017 verscheen De Wulp vier maal. In de eerste helft van het jaar telde het blad 32 pagina's, maar de redactie kreeg in de tweede helft van 2017 zoveel interessante artikelen aangeboden dat we voor het augustus en december nummer uitkwamen op 36 pagina's per uitgave. De Wulp is in kleur te raadplegen op www.haagsevogels.nl, daar kunt u ook doorklikken naar in de artikelen genoemde sites.

Loes Loorij leest van ieder nummer 'voor het ter perse gaan' nauwgezet alle teksten en corrigeert ze waar nodig. Dankzij Loes is vrijwel ieder nummer foutloos. Germaine Pasmans was ook in 2017 de geduldige en creatieve opmaakster van De Wulp.

De redactie verzorgt ook de Ganzenveer, een kosteloos email bulletin waarin dringende berichten zijn opgenomen en dat aan een bestand van ca. 120 HVB-leden wordt verstuurd. Het verschijnt onregelmatig en vooral als er actuele kwesties

zijn. In 2017 verschenen elf Ganzenveren. De redactie publiceerde voorts vier persberichten waarvan dat over de 90-jarige Dr. Abraham Schierbeek tuin – ons oudste vogelrustgebied – ook landelijk aandacht trok.

Verder is de redactie benaderd door de wijkvereniging Benoordenhout met de vraag de rubriek Buurtvogels in haar magazine te willen verzorgen. Het blad is in kleur en wordt huis aan huis verspreid in een oplage van 9300. In het meest recente nummer stond een verhaal over de pimpelmees en in het februari nummer volgt een bijdrage met als titel 'Hoe de mus verdween uit het Benoordenhout'.

Wim Kooij, Adri Remeus, Tom Loorij en Frederik Hoogerhoud voorzien de redactie van achtergrond informatie en treden in geval van twijfel m.b.t. de artikelen op als vraagbaak.

Onze experimenten met Twitter staan op een laag pitje, maar zullen we in 2018 intensiveren.

Foeke Zeilstra
Loes Loorij

Commissie Excursies en Lezingen 2017

De samenstelling van de commissie is dit jaar gewijzigd. In de loop van 2017 heeft voorzitter Jaap Zoet, na meer dan 10 jaar, zijn werkzaamheden voor de CEL beëindigd. André Kommer werd eind van het jaar verwelkomd als nieuw lid. In december is Henk Wardenaar tot voorzitter verkozen. Hij blijft zijn taak als secretaris, zolang dat nodig is, ad interim vervullen. Er werd dit jaar vijf keer vergaderd. De voorbereidingsgroep voor de excursies kwam vaker bijeen.

Excursies

Er zijn dit jaar 34 excursies georganiseerd. Er waren 17 dagexcursies en 17 (lange) ochtendexcursies. Drie excursies konden door weersomstandigheden helaas geen doorgang vinden. De meeste excursies vonden plaats in Zuid-Holland. Er waren 9 excursies naar Noord-Holland, Flevoland, Brabant en Zeeland.

De excursies in de *winter* hadden als bestemming: Reeuwijkse Plassen, Schouwen-Duiveland, Wolfenpolder en Beerenplaat, het land van boer Geijssel en polder

de Ronde Hoep en Lentevreugd.

In het *voorjaar* zijn de volgende gebieden bezocht: Berkheide, Tiengemeten, de Oostvaardersplassen, de Kijfhoek en Bierlap en de Biesbosch. Ook zijn er excursies naar de Hoeksche Waard, de Groene Jonker en de Ruygeborg bij Nieuwkoop, Polder Poelgeest en het Joppe, de Zouweboezem en de polders bij Zoetermeer geweest. Eind april is in de vroege ochtend een nachtegalenexcursie gehouden in Meijndel. In de *zomer* werd weer een verrassingsfietstocht gereden. Quackjeswater en de Kwade Hoek zijn bezocht, evenals Polderpark Cronesteyn en de Wilck,

de Hellegatsplaten en Flakkee en de Kijfhoek en Bierlap. In september werd er een natuurfoto-workshop georganiseerd. Helaas kon een bezoek begin september aan de Ringbaan Meijndel niet doorgaan vanwege slecht weer. In de *herfst* ging het naar de pier van IJmuiden, Oostvoorne en de Maasvlakte, de Amsterdamse Waterleidingduinen, Katwijk (vogeltrek) en het Bentwoud. Ook vond er een lange dag-excursie naar Texel plaats. In december is een excursie naar het zuidelijk havenhoofd in Scheveningen gehouden. Het jaar werd afgesloten met het traditionele 'rondje Zuid-Holland', waarbij een aantal natuurgebieden in Zuid-Holland werd bezocht.

Het aantal deelnemers per excursie varieerde van 12 tot 18 personen.

Vogelherkenningscursus

Er werden in 2017 weer twee goed bezochte vogelherkenningscursussen gegeven door Eduard Opperman. In het voorjaar een algemene vogelherkenningscursus en in september/oktober een cursus over de najaarsvogeltrek. Na de drie lesavonden werd een ochtendexcursie gehouden om het geleerde in de praktijk te brengen.

Vroege vogelwandelingen in april

Op de donderdagochtenden in april zijn in het Westduinpark weer de vroege vogelwandelingen gehouden onder leiding van Ton Haase. Er is steeds een grote opkomst bij deze wandelingen.

Lezingen

In het Benoordenhuis zijn dit jaar zes lezingen georganiseerd door Maarten Souverijn. Januari: *'Portugal'* door Eduard Opperman. Februari: *'Fotografische rondgang langs diverse continenten'* door Hans Overduin. Maart: *'De Atlantic Odyssey'* door Menno van Duin. In september organiseerden we twee lezingen: *'Kievitenonderzoek 2014-2017'* door Benny Middendorp en *'Haagse Ooievaars, hoe doen ze het?'* door Caroline Walta. In oktober: *'Klimaat en vogels'* door Stef Strik en Gert-Jan Pieters. In november werd een lezing gegeven door Arjan Dwarshuis over zijn wereldrecord uit 2016 met meer dan 6800 waargenomen vogelsoorten. Het was de laatste lezing in het Benoordenhuis omdat het pand een andere bestemming krijgt. Een nieuwe locatie voor de lezingen werd gevonden in de Maranathakerk in de 2e Sweelinckstraat in Den Haag.

Namens de CEL, Renée Lankhorst

Vogelopvang De Wulp

Afgelopen jaar is een gek jaar geweest! Heel druk, maar ook rustig. En dat laatste, rust in de organisatie en in de relatie met het HVB-bestuur, dat kenden we te lang niet.

We hebben in 2017 in totaal 8600 vogels opgevangen; een absoluut record. Toch liep alles gesmeerd! Iedereen had voldoende energie om als een geoliede machine de werkzaamheden tijdens de piek van het seizoen – het voorjaar en de vroege zomer - tot een goed einde te brengen. We konden zelfs nog tijd en ruimte vinden om meer dan 20 gierzwaluwen (gigantisch arbeidsintensief!) op te vangen. Ze waren slachtoffer van een olielek in de haven van Rotterdam. Ze kwamen bij ons omdat de Vogelklas Karel Schot overbezet was door de opvang van 40 besmeurde zwanen. We konden dit jaar al onze energie gebruiken om dátgene te doen waar we goed in zijn. Namelijk vogels verzorgen! Wél zaten we tegen het einde van het broedseizoen weer met een jaarlijks terugkerend probleem: te weinig ruimte om goede zorg te bieden aan steeds groter wordende aantallen meeuwen die ons worden aangeboden. Gelukkig zijn er andere opvangcentra geweest die ons uit de brand konden helpen door groepen van

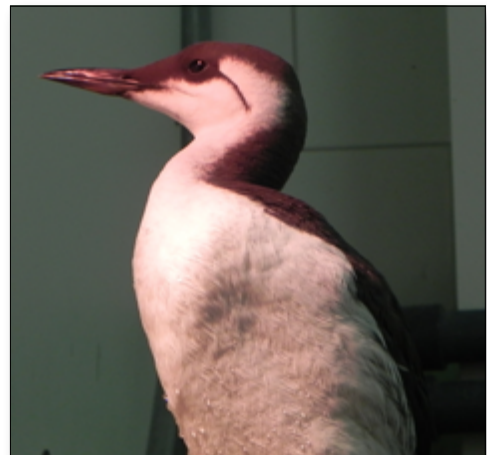
soms 40 jonge meeuwen tegelijk over te nemen. Er zit een mooi project in de pijplijn waardoor we zelf dit probleem kunnen oppakken. Hopelijk kan ik jullie daar later méér over vertellen.

Wat projecten betreft; wij houden ervan. Op medisch gebied zijn we flink stappen aan het maken wat betreft onderzoeksmethoden. In de komende Wulp kunt u al wat lezen over het bloedonderzoek waar wij mee begonnen zijn. Onder begeleiding van een dierenarts (waar een smartphone al niet goed voor kan zijn) zijn we de secties naar een hoger niveau aan het brengen. We zijn inmiddels een stuk handiger met het maken en beoordelen van uitstrijkjes voor onder de microscoop. Iedere dag leren we weer bij en iedere dag beseffen we weer hoeveel er nog te leren valt.

Qua huisvesting zijn er ook wat aanpassingen geweest. Om veerbeschadigingen

Dodaars in goede gezondheid losgelaten

Zeekoet ter herstel in de opvang

te voorkomen hebben twee leden van het nieuwe HVB-bestuur de handen uit de mouwen gestoken en het gaas in de kraaienvolière verstopt achter plexiglas. Ook hebben zij zitstokconstructies gemaakt waardoor de boel gemakkelijker schoon te houden is en we de dieren makkelijker kunnen vangen. Verder zijn er binnen door hen nog werkzaamheden verricht waardoor we ons werk efficiënter kunnen doen.

Zwarte roodstaartbaby's

Over het hoge patiëntaantal: dit is deels te verklaren uit het feit dat twee dierenambulancediensten uit onze regio ons hebben gevraagd of ze hun patiënten voortaan bij ons mogen brengen. Reden hiervoor is dat zij niet tevreden waren met het zorgaanbod van de opvangcentra waar zij mee werkten. Maar dat kan niet de enige reden zijn: onze jaarcijfers wijzen uit dat nog geen 10% van het aanbod bij hén vandaan komt. De meeste vogelopvangcentra zagen het afgelopen jaar een stijgende lijn in de hoeveelheid binnengebrachte vogels. Sluiting van een collegaopvangcentrum wegens vogelgriep heeft daarmee te maken maar ook lijkt het erop dat particulieren zich meer bewust zijn van ons bestaan. De ambulancediensten waar wij mee te maken hebben, vertelden dat ze allemaal méér ritten hebben gereden. Wij houden ons hoofd koel en doen wat binnen onze mogelijkheden ligt om de dieren de benodigde zorg te bieden.

Ook egels waren weer van de partij

Vele, vele gierzwaluwen

Tot slot: we hebben afscheid moeten nemen van een aantal heel fijne collega's. Het vinden van een baan, een verhuizing of medische klachten hebben 'roet in het eten gegooid'. Zeker voor op de zondag óf straks vanaf april in de avonduren, hebben wij nieuwe collega's nodig.

Sharon Lexmond

Commissie Veldwerk

De commissie heeft vijf keer vergaderd in de Boomkruiper. In mei 2017 heeft Jaap Zoet zich teruggetrokken uit de commissie. Vanwege een drukke agenda zag hij geen kans meer om de vergaderingen bij te wonen en zich actief in te zetten voor veldwerk. De commissie bleef hierdoor achter met vier personen die ieder voor een deel Jaaps taken hebben overgenomen. Bestuursleden Peter Leyenaar en Hans Elders hebben ieder een van de Veldwerk-vergaderingen bijgewoond.

Inventarisatierapport

Met vereende krachten is het gelukt om de broedvogeltelgegevens van zowel 2015 als van 2016 te verzamelen en te verwerken in twee inventarisatierapporten. In februari 2017 werd een informatieavond over de door SOVON ontwikkelde BMP telmethode gehouden. Voor een toenemend aantal buitengebieden konden

door gebrek aan tellers geen gegevens worden verzameld.

Vogelrustgebieden

Hieronder een aantal bijzonderheden m.b.t. de rustgebieden.

André van der Laantuin

De gemeente heeft nog geen herstelwerk aan het hekwerk uitgevoerd. Begin 2017 is door vrijwilligers onder leiding van Veldwerk gewerkt aan het opruimen van restanten van omgevallen bomen en zijn er ongeveer 250 door de gemeente geleverde nieuwe bomen geplant. Ook is er is ruimte gemaakt voor het plaatsen van een nieuwe observatiehut. Doordat het terrein nog niet kan worden afgesloten is er gewacht met het plaatsen van de schuilhut. Door slechte weersomstandigheden is de eerste werkdag komen te vervallen. De tweede werkdag kon gelukkig wel doorgaan.

Foto: Boudewijn Schreiner

Soeppauze tijdens een werkdag in de André van der Laantuin

Reigersbergen

In het voormalige elzenlithoraal, gelegen tussen het bosgedeelte van Landgoed Marlot en de Vlindertuin op Landgoed Reigersbergen werd in 2016 een nieuw vogelrustgebied in gebruik genomen. De gemeente heeft gezorgd voor een toegangshek. Bepanting, een observatiehut en de aanschaf van gereedschap zijn op kosten van de HVB in 2017 gerealiseerd. Frederik Hoogerhoud is de beheerder van dit gebied.

Henk van Dongen en Gravin van Bylandt

Beide vogelrustgebieden werden een aantal keren bezocht door onbevoegden die zich toegang verschaften door over het hek te klimmen of de afsluiting te forceren.

Dr. Abraham Schierbeektuin

Hetty Mos – de beheerder - en haar helpers hebben veel snoeiwerk gedaan. Vanwege het 90-jarige bestaan van de eerste vogelrusttuin van Nederland heeft Hetty in september een open dag georganiseerd voor omwonenden en belangstellenden. Dit werd een groot succes met veel aandacht van de lokale pers en het Algemeen Dagblad. Veel mensen hebben van de gelegenheid gebruikgemaakt door deel te nemen aan de rondleidingen.

Financiën

Om te voorkomen dat niet vooraf gemelde uitgaven tot begrotingsoverschrijding leiden is een uitgaveprotocol opgesteld. Het voederprotocol in de vogelrustgebieden is sinds het najaar weer conform aan dat van enkele jaren geleden.

Nestkastenproductie

In 2016 heeft Frederik Hoogerhoud de nestkastenproductie voor de vereniging voortgezet.

Stadsvogeladviseur

Martin van de Reep heeft als stadsvogel-

deskundige in 2017 opnieuw een groot aantal projecten voor de huismus ontwikkeld. Hij plaatste speciale kasten, gebouwd naar eigen ontwerp, op locaties waar de aanwezige huismuspopulatie ondersteuning kon gebruiken. Op zijn advies werd ook bepanting en leefomgeving voor de mussen aangepast. Intensief overleg met beheerders van gemeente, huiseigenaren en woningbouwverenigingen is hieraan vooraf gegaan.

Externe contacten

Door wisseling van bestuursleden zijn de contacten met de gemeente op een laag pitje komen te staan. In december is met de gemeente afgesproken om in januari bijeen te komen. Namens de HVB zullen Jeroen Melcherts, Boudewijn Schreiner en Eric Wisse aan dit overleg deelnemen. Martin van de Reep is betrokken bij het opstellen van het ganzenbeheerplan van de gemeente Rijswijk.

Vogelwachtersuitje

In 2017 ging het jaarlijks door de Commissie Veldwerk georganiseerde vogelwachtersuitje via Stellendam naar Schouwen-Duiveland.

Gezellige lunch tijdens het Vogelwachtersuitje

Ondanks het motregenachtige weer zagen we lepelaars, zilverreigers, zoekoeten, zaagbekken, strandlopers, fraters en een ijsvogel. Er zijn prachtige foto's van gemaakt.

Commissie Inventarisatierapport

In 2017 verschenen er maar liefst twee inventarisatierapporten: dat van 2015 en ook het rapport over 2016. Vanwege een aantal praktische ongemakken had het eerste vertraging opgelopen. Bij de ALV in april zijn met enige trots de beide rapporten gepresenteerd. Overigens in beperkte oplage, de lezers worden zoveel mogelijk aangemoedigd de tekst digitaal te raadplegen op www.haagsevogels.nl en – indien gewenst – zelf uit te draaien. Dat levert een kostenbesparing op omdat de inventarisatierapporten al weer enige jaren gratis worden verstrekt.

SOVON

In februari heeft een bijeenkomst plaatsgevonden met veldwerkers en daarbij een presentatie van Jan Willem Vergeer van SOVON. Doel was voorlichting door SOVON. De meest recente ontwikkelingen in het telwerk werden gepresenteerd en er werd ingegaan op de verwerking van de gegevens in de zogenaamde ‘avimap’ op www.sovon.nl. Ook werd stilgestaan bij de mogelijkheden om de kwaliteit van onze inventarisatierapporten verder te verbeteren. Ook kwamen vragen van meer algemene aard aan bod. Wat te doen als je een beperkt aantal tellers hebt? Veel gebieden zo af en toe tellen of een beperkt aantal gebieden gedurende een lange reeks? Niet geheel verrassend was het antwoord dat ‘voor allebei wat valt te zeggen’. Vergeer wees erop dat het raadzaam is om met actuele gegevens voor de dag te kunnen komen als er op kwetsbare punten veranderingen komen in een bestemmingsplan. In feite zoals de HVB dat recent heeft gedaan bij Madurodam.

Maar ook dat het mooi is om lange reeksen te kunnen presenteren en daardoor trends te kunnen analyseren. Bij SOVON zijn ze onder de indruk van onze inventarisaties – lange reeksen – van Sorghvliet en last but not least, van onze vogelrustgebieden.

Na deze bijeenkomst heeft onze commissie de conclusie getrokken dat het accent in de rapportages nog meer zal worden gelegd op inventarisaties van broedvogels volgens de gestandaardiseerde BMP-methode. In de laatste rapporten kon gelukkig ook weer inzicht worden gegeven in resultaten van anderen die in en rond ons werkgebied hebben geïnventariseerd. Onze dank gaat uit naar de vogelwerkgroep Meijendel en de tellers uit Starrevaart. De soortinformatie over de bij Den Haag zo passende ooievaar heeft een eigen plekje in de rapporten gekregen. Het blijkt ons uit de reacties dat die informatie gretig wordt gelezen.

Eindredactie

De eindredactie van de twee rapporten werd verricht door Boudewijn Schreiner en Wim Kooij. Ze kregen hulp van André Saanen en Ruud van der Waard. Ook dank aan Adri Remeus en Rinse van der Vliet die ons scherp hielden op het punt van de kwaliteit van de gepresenteerde informatie. Verder natuurlijk onze dank aan alle tellers voor hun bereidheid om voor dag en dauw het veld in te gaan en voor het bureauwerk dat daar nog eens achteraan kwam. Voor het over 2017 verschijnende rapport ligt de algehele regie weer zoals vanouds bij Ruud van der Waard.

Project ringen ooievaars

Om onderzoek te doen naar de Haagse ooievaarspopulatie, startte de HVB in 2012 een ooievaarsringproject dat wordt gefinancierd vanuit en uitgevoerd door de vereniging. Doel is meer inzicht te verkrijgen in o.a. de grootte van de regionale ooievaarspopulatie, herkomst, broedsucces, foerageergebied, trekbewegingen en overleving.

Al gauw ontdekken we een welkom neven-effect: geringde jongen die in het vogelasiel worden binnengebracht, kunnen na herstel worden teruggeplaatst bij het juiste nest en dus in een voor hen veilig territorium. In de loop van de tijd werd het project breder: we organiseren **excursies**, geven **lezingen**, werken mee aan de **weblog** van www.beleefdelente.nl en er is **contact** met ons bij overlast door bijvoe-

ren of problemen met nesten op schoorstenen. Met elkaar in gesprek gaan is ons streven.

Weet ons te vinden via info@haagsevogels.nl.

Toelichting seizoen 2017

- veel donsjongen hebben het koude voorjaar met veel gure wind niet overleefd. Door deze weersomstandigheden leek er ook minder voedsel beschikbaar voor de kleine kuikens.
- nieuwe nesten: Leidschendam De Tol (nestpoging op gsm-mast), Leidschendam Stompwijkseweg (nestpaal die al langer is bezet en waarvan wij in 2017 op de hoogte werden gesteld), Voorburg Klaverweide. Afgelopen herfst kregen we bericht dat hier mogelijk een paar ooievaars heeft gebroed.

Overzicht van nesten en uitgevlogen jongen

Ooievaarders seizoen 2017	bezetting nest	aantal uitgevlogen jongen
Den Haag Smaragdhorst 258-276	ja	2*
Den Haag Suzannaland blok 3	ja	2*
Den Haag Suzannaland blok 2	ja	geen
Den Haag Suzannaland blok 1	ja	geen
Den Haag Britse School	verlaten	geen
Den Haag Manege Berestein	ja	2
Voorburg Molen de Vlieger	ja	4*
Leidschendam Oostvlietweg	ja	3
Leidschendam Stompwijkseweg	ja	1
Leidschendam Kniplaan	ja	1
Leidschendam Schakenbosch/HHK	ja	2*
Rijswijk Don Bosco	ja	2*
Rijswijk Park te Voorde	ja	onbekend
Wassenaar Kasteel Oud	ja	geen
Wassenaar Acacialaan	nee	geen
Totaal	Bezet: 13	Uitgevlogen jongen: 19 *) waarvan geringd: 12

- verlaten nesten: Wassenaar Acacialaan, Den Haag Britse School, Leidschendam Noorthyllaan. We sluiten niet uit dat deze in een volgend seizoen weer in gebruik genomen worden.
- ongebruikte nestlocaties: o.a. nestpalen op het Hofzichtlaanveld, bij volkstuinen ATV Eigen Arbeid, Kasteel Duivenvoorde en de oude hoischuur in Duivenvoordse polder. De ooievaardersparen laten zich niet 'dwingen' en zoeken hun eigen nestplek uit, zie hieronder.
- Den Haag Suzannaland blok 1: de nestpoging wordt gedurende het broedseizoen door bewoners ontmoedigd, de vogels blijven materiaal aanslepen en paren. De HVB heeft de VvE erop ge-

attendeerd dat het verstoren van het ooievaardersnest een overtreding is van de Wet Natuurbescherming. De HVB heeft al in 2016 oplossingen aangedragen: a) het aanbrengen van nestwerende maatregelen en b) het aanbrengen van een nestconstructie zoals succesvol is gebeurd op blok 2 en gepland staat voor blok 3. De HVB probeert het overleg vóór het komende broedseizoen weer vlot te trekken.

- publiciteit: Omroep West maakte een reportage over het ringproject van de HVB (<https://www.omroepwest.nl/nieuws/3438792/Aantal-ooievaarders-in-Den-Haag-blijft-gelijk>) en onze persberichten over het ringen zijn opgenomen in diverse lokale huis-aan-huisbladen. Verder was er aandacht voor (de obser-

vaties van) het nest bij Manege Berestein (<http://baagwonen.nl/over-baag-wonen/de-organisatie/nieuws/archief/bewoners-lozerlaan-in-de-ban-van-ooievaars>)

- niet-voeren: de HVB blijft samen met STORK oproepen geen voerplaatsen voor ooievaars te laten ontstaan. We roepen op om de ooievaars niet te voeren, de vogels worden ziek en verleren het zelf zoeken naar voedsel. Etensresten trekken meeuwen en ratten aan. Voeren in de stad veroorzaakt (dodelijke) slachtoffers door botsingen met gebouwen en verkeer. In de polders rondom Den Haag is voldoende natuurlijk voedsel voor de ooievaars en zelfstandige vogels houden een populatie gezond en levensvatbaar.
- Vogelopvang De Wulp: in juni wordt een verzwakte ooievaar binnengebracht. De vogel is geringd als jong, uit de gegevens blijkt een respectabele leeftijd van 29 jaar en een verblijfplaats in de omgeving van Alphen a/d Rijn. De HVB regelt dat de vogel na herstel wordt vrijgelaten in de beschermde omgeving van Vogelpark Avifauna. De vogel verlaat zelf het park na enkele dagen.

Ringterugmeldingen

- 4E679 (Smaragdhorst 2017) op 6 aug 2017 in België Poperinge (ZO van Duinkerke)
- 5E266 (Schakenbosch/HHK 2017) op 9 aug 2017 in Schipluiden
- 3E846 (Suzannaland blok 2 2015) op 28 aug 2017 in Leidschendammerhout
- 3E847 (Suzannaland blok 2 2015) op 8 dec 2016 Spanje Toledo (ZW van Madrid) (melding uit 2016 in 2017 ontvangen)
- 4E675 (Schakenbosch/HHK 2016) op 7 sep 2017 in Leidschendammerhout en op 15 okt 2017 op het Hofzichtlaanveld

Dankwoord

Veel dank zijn we verschuldigd aan de medewerking van nesteigenaren en beheerders van gebouwen, de 'oefeningen' van Brandweer Haaglanden, de inzet van de ringers en trouwe aflezers, de expertise van Peter Waenink en niet te vergeten de gedrevenheid van Martin van de Reep plus alle advies van Stichting Ooievaars Research & Knowhow. Een schat aan informatie over het ooievaarsnest bij Manege Berestein is beschikbaar gekomen door observaties vanuit de naastgelegen flat door An Blonk, met hulp van Wim en Harriet Kolber.

Caroline Walta

Project MUS (Meetpunt Urbane Soorten)

In 2017 zijn er 59 postcode(PC-)gebieden (bijna 80%) geteld. Dat zijn er 4 minder dan in het top-jaar 2016. Aanvankelijk liet het zich aanzien dat 2017 opnieuw een record-jaar qua aantal getelde gebieden zou worden omdat voor 66 gebieden een teller was gevonden. Helaas haakten er 7 tellers af, waarvan 2 wegens ziekte, 2 wegens te drukke werkzaamheden en één wegens verhuizing. Bij de andere twee speelden persoonlijke omstandigheden een rol. Deze 59 gebieden werden geteld door 50 tellers want maar liefst 9 tellers namen in 2017 twee gebieden voor hun rekening. Verheugend was dat voor een geheel nieuw telgebied zich iemand aanmeldde, namelijk voor de wijk Rustenburg in het stadsdeel Escamp. De stadsdelen Haagse Hout en Escamp en de gemeente Leidschendam-Voorburg werden integraal geteld.

Van de 50 tellers waren er 44 (88%) lid van de Haagse Vogelbescherming (HVB), waardoor het aandeel van HVB-leden wederom verder toenam. Opvallend is dat ca. 60% hiervan verder niet actief is in de vereniging. Het aandeel vrouwelijke tellers bleef ongeveer gelijk met 76%.

Punt van zorg voor 2018 is dat nu al zeker is dat voor ten minste 9 PC-gebieden er de tellers zijn afgehaakt, voor een belangrijk deel wegens verhuizing naar elders, maar ook wegens drukke werkzaamheden en een afnemend gehoor. Het eindrapport over 2016 kwam begin maart 2017 gereed en de lay-out hiervan werd dit keer verzorgd door Germaine Pasmans. Het werd als dank als pdf-document naar alle tellers gestuurd en op de website van de HVB geplaatst.

Uit de uitkomsten van het onderzoek

over 2017 blijkt dat er in totaal ca. 22.000 exemplaren van 96 verschillende soorten zijn geturfd met een gemiddelde van 372 per PC-gebied. Nieuwe soorten waren krooneend, rouwkwikstaart en een exoot, een treurmaina. Zilvermeeuw en kleine mantelmeeuw waren over hun hoogtepunt heen, namen in aantal licht af en daalden op de ranglijst van meest getelde soorten enkele plaatsen.

De contacten met Sovon (Jan Schoppers) en de individuele tellers waren zoals vanouds veelvuldig en in goede verstandhouding. Jan wordt dank gezegd dat hij, zoals gebruikelijk de laatste jaren, ons de landelijke uitkomsten verstrekke zodat een goede vergelijking van de resultaten in de Haagse regio en de landelijke uitkomsten mogelijk is. Hieruit blijkt dat de tellers in de Haagse regio maar liefst ongeveer 9% uitmaken van alle MUS-tellers in Nederland! Een groot compliment voor het enthousiasme waarmee de HVB-leden (en de 6 andere tellers) zich op het MUS-project hebben gestort.

Tom Loorij

Bestuur, commissies en beheerders vogelrustgebieden per 31-12-2017

Bestuur HVB

Hans Elders, voorzitter
Jeroen Melcherts, kandidaat
secretaris

Rob de Jong, penningmeester
Peter Leyenaar, lid
Rogier Mos, lid
Frits IJzendoorn, lid
John Woudstra, lid

Financiële- en ledenadministratie

Rob de Jong

Beleidsadviescommissie

Hans Elders
Jeroen Melcherts

Commissie Excursies en Lezingen (CEL)

Henk Wardenaar, voorzitter
Secretaris: vacature
Jan Pietersen, penningmeester
Renée Lankhorst, lid
Muriel Kommer, meldpunt
excursies
Maarten Souverijn, lezingen-
programma
Eduard Opperman, cursussen
Vogelherkenning

Vertegenwoordigers HVB in extern overleg

Martin van de Reep, ZH-
vogelaarsoverleg
Tom Loorij, Vogelbescherming
Nederland

Fondsenwervingscommissie

Frits IJzendoorn

Commissie Inventarisaties

André Saanen, dataverwerking
Frank Kooper, eindredactie
Ruud van der Waard, contact
tellers

Wim Kooij, adviseur
Adri Remeus, adviseur
Tom Loorij, adviseur

Jeugdcommissie

Foeke Zeilstra
Hans Elders
Adri Remeus
Wim Kooij

Kascommissie

Dick Pescott
Peter Huisman
André Smit

Milieucommissie

Frederik Hoogerhoud
Ruud van der Waard
Martin van de Reep
Adri Remeus

MUS-project

Tom Loorij

Ooievaarsproject

Caroline Walta
Vincent van der Spek
Maarten Verrips
Peter Waenink
Erik Evers

Postmaster

Loes Loorij

PR-commissie

Rogier Mos
Foeke Zeilstra

Veldwerkcommissie

Boudewijn Schreiner
Martin van de Reep
Dick Pescott
Peter Waenink
Vacature

Vogelopvangcentrum De Wulp

John Woudstra
Jeroen Melcherts
Rob de Jong
Sharon Lexmond
Lizzy Looijestijn

Redactie Wulp + Ganzenveer

Foeke Zeilstra
Loes Loorij
Germaine Pasmans

Beheerders vogelrustgebieden

Den Burgh

Peter Waenink, Eric Wisse

Gravin van Bylandt

Boudewijn Schreiner,
Ingrid Megens

Henk van Dongen

Boudewijn Schreiner

Eendenkooi Zuiderpark

Ruud van der Waard

André van der Laantuin

Marco Simonis, André Kommer

Park Marlot

Marco Simonis

Eilandjes Meer en Bos

Rogier Mos

Moerasje Ockenburgh

vacature, Casper van Dort

Overvoorde

Eric Wisse, Conny de Bruin

Paroussia

Frank Kooper, Arris Jan van
Ekris

Abraham Schierbeektuin

Hetty Mos, Hilde Kùpfer

Eiland de Uithof

vacature

De Uithofwal

vacature

Vredenoord

Peter Waenink, Wim Borghoff

Het Litoraal

Frederik Hoogerhoud

Uitnodiging Algemene Ledenvergadering op woensdag 11 april 2018

Graag nodigt het bestuur u uit om de ALV 2018 bij te wonen.
Net als vorige keer wordt deze gehouden bij VTV Eigen Arbeid
aan de Zijdeweg 60, 2245 BZ Wassenaar.
Aanvang 20.00 uur.

Agenda

1. Opening
2. Mededelingen
3. Notulen ALV de dato 6 april 2017 (t.z.t. op website beschikbaar)
4. Jaarverslag 2017
5. Verslag Kascommissie
6. Financieel jaarverslag 2017
7. Decharge bestuur
8. Benoeming nieuwe leden kascommissie
9. Mutaties bestuursleden
10. Begroting 2018
11. Rondvraag
12. Sluiting